

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 197/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. Č., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3 C 32/11-153 z 22. júna 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25. mája 2012 v konaní sp. zn. 4 Co 115/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 doručená sťažnosť M. Č., M. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 C 32/11-153 z 22. júna 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 25. mája 2012 v konaní sp. zn. 4 Co 115/2011.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako žalovaný v 2. rade v konaní o negatívnej žalobe mesta S. vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 C 32/11. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 32/11-153 z 22. júna 2011 rozhodol, že žalovaní v 1. až vo 4. rade nie sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností, konanie vo veci návrhu na vydanie predbežného opatrenia zastavil a žalovaným uložil povinnosť uhradiť spoločne a nerozdielne žalobcovi náhradu trov konania.

Na základe odvolania všetkých žalovaných krajský súd v konaní sp. zn. 4 Co 115/2011 rozsudkom z 25. mája 2012 prvostupňový rozsudok v napadnutých výrokoch potvrdil.

Podľa sťažovateľa *„rozhodnutiami súdov bolo porušené moje ústavné právo vlastníť majetok. Súdly rozhodli, že mojím právnym predchodcom zaniklo vlastnícke právo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam ich opustením. Mám za to, že súdy sa správne nevysporiadali s právnym úkonom opustenia nehnuteľností, nesprávne vyhodnotili okolnosti prípadu a nevzali do úvahy charakter doby a režimu (päťdesiate roky dvadsiateho storočia). Súdly pri vyslovovaní záveru, že k zániku vlastníckeho práva mojich právnych predchodcov došlo na základe opustenia, t. j. derelikcie sa opreli len o odsek 1 §132 zákona č. 141/1950 Sb., tzv. Stredný Občiansky zákonník, ktoré ako jeden zo spôsobov zániku vlastníckeho práva označuje skutočnosť, že sa vlastník vzdá vlastníctva k svojej veci. Avšak ustanovenie toho istého §132 uvádza výnimky, vlastníctva ku ktorým veciam sa nemožno vzdať, čiže k nim nemôže dôjsť k zániku vlastníckeho práva ich opustením. Uvedené ustanovenie nepripúšťalo, aby sa vlastník mohol vzdať vlastníctva k veciam, ktoré podľa osobitných predpisov nebolo možné voľne scudziť.“*. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na § 22 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov, ktorý umožňoval scudzenie týmto nariadením regulovaného majetku len so súhlasom Povereníctva Slovenskej národnej rady pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu.

Sťažovateľ ďalej dôvodí, že *„opustenie veci vo všeobecnosti ako jednostranný neadresovaný právny úkon musí spĺňať základné náležitosti predpísané zákonom*

na platnosť takéhoto právneho úkonu. Jedným z predpokladov platnosti úkonu je fyzické vzdialenie sa od veci – opustenie veci. Čo samo o sebe ešte nie je naplnením právneho úkonu opustenia. Musí s ním byť spojený úmysel vlastníka vzdať sa vlastníckeho práva. Som toho názoru, že neboli splnené všetky zákonné podmienky, aby došlo k naplneniu právneho úkonu opustenia nehnuteľnosti. Jednak zákon nepripúšťal vzdanie sa nehnuteľností, ktoré nebolo podľa právnych predpisov možné voľne scudziť, ale aj keby neexistovalo uvedené zákonné obmedzenie, absentuje v tomto prípade základná náležitosť, ktorou je dobrovoľný, slobodný prejav vôle nehnuteľnosti opustiť. Z listín v konaní predložených vyplýva, že moji právni predchodcovia boli vyzývaní k tomu, aby sa pridelených Nehnuteľností vzdali, nakoľko mesto malo v pláne pridelený dom zbúrať a postaviť tam verejný prechod... Ako vyplýva z listín predložených do spisu, nejedná sa o dobrovoľný úkon môjho predchodcu, nakoľko dôvodom, pre ktorý malo dôjsť k vzdaniu sa bolo, že dom bol určený na verejný prechod na Moskovskú ulicu... Z uvedeného je zrejmé, že vybudovanie verejného prechodu a s tým spojené búranie domu bolo vôľou mesta, a na naplnenie tejto vôle sa potrebovalo zbaviť vlastníka dotknutej nehnuteľnosti. Mesto neváhalo použiť psychický nátlak...“.

Sťažovateľ poukazuje aj na potrebu brať do úvahy okolnosti doby, v ktorej došlo k rozhodujúcim skutkovým udalostiam, a aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v podobnej veci. Keďže však v sťažovateľovej veci konajúce súdy na uvedené okolnosti neprihliadli, „bez právneho dôvodu došlo k odňatiu vlastníckeho práva k Nehnuteľnostiam. Mám za to, že napadnuté rozhodnutia sú hrubým zásahom do nášho vlastníckeho práva garantovaného ústavou.“.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd „vydal nález, v ktorom vysloví, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn.: 3C 32/11 zo dňa 22.6.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn.. 4Co 115/2012 (správne má byť sp. zn. 4 Co 115/2011, pozn.) zo dňa 25.5.2012 bolo porušené moje základné právo, a to právo vlastníť majetok uvedené v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej navrhujem, aby Ústavný súd zrušil uvedené rozhodnutia a vrátil vec Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie“.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že napadnutý rozsudok krajského súdu z 25. mája 2012 nadobudol právoplatnosť 13. júla 2012.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ brojí proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu č. k. 3 C 32/11-153 z 22. júna 2011, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej v otázke základných ľudských práv a slobôd ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne

zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Napadnutý rozsudok okresného súdu bol rozhodnutím súdu prvého stupňa, proti ktorému možno podať riadny opravný prostriedok – odvolanie podľa prvej hlavy štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Z obsahu príloh sťažnosti vyplýva, že odvolanie proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu podali všetci štyria žalovaní. Ochranu ich základným právam tak poskytoval krajský súd. Existoval teda „iný súd“ poskytujúci ochranu základnému právu sťažovateľa vlastníť majetok proti napadnutému rozsudku okresného súdu. Ústavný súd preto musel sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Pokiaľ ide o časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ napadol rozsudok krajského súdu z 25. mája 2012 v konaní sp. zn. 4 Co 115/2011, ústavný súd poukazuje na § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu...

Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 13. júla 2012. Súčasne z príloh sťažnosti (poštová obálka s prijímacou pečiatkou pošty Margecany) vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť na poštovú prepravu 27. marca 2013.

Posledným dňom dvojmesačnej lehoty v prípade rozsudku krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. júla 2012, bol štvrtok 13. septembra 2012. Keďže sťažovateľ podal sťažnosť na poštovú prepravu až 27. marca 2013, dostal sa do omeškania s podaním sťažnosti, ktoré v zmysle citovanej judikatúry nemožno odpustiť. Ústavný súd preto sťažnosť v časti smerujúcej proti odvolaciemu rozsudku krajského súdu odmietol ako oneskorene podanú.

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku by bolo procesne neefektívne vyzývať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho podania (nedostatok v povinnom právnom zastúpení, nedoručenie fotokópie napadnutého rozsudku krajského súdu), keďže ani toto odstránenie by nemohlo privodiť odlišný záver predbežného prerokovania sťažnosti. Rovnako z dôvodu odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o návrhu sťažovateľa na zrušenie oboch napadnutých rozsudkov a na vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013